

SANDU ALBU

CU VIOARA PRIN LUME...

© 2026. Casa de Editură GRAFOART®
Toate drepturile rezervate pentru prezenta ediție.

Redactor corector: Ginetta Bănică

În elaborarea prezentei ediții s-au utilizat lucrările:
Sandu Albu. *Cu Vioara Prin Lume...*, *amintiri repovestite de Alexandru Bilciurescu*,
Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor, București, 1972.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ALBU, SANDU

Cu vioara prin lume : amintiri repovestite de Alexandru Bilciurescu / Sandu Albu ; ed. de Matei Bănică. - București : Grafoart, 2025

ISBN 978-606-747-316-2

I. Bilciurescu, Alexandru

78

821.135.1

EDITURA MUZICALĂ GRAFOART
de utilitate publică prin Hotărârea Guvernului României nr. 94/2024

LIBRĂRIA MUZICALĂ GEORGE ENESCU

București, piața Sfinții Voievozi nr. 1

TEL.: 0747 236 278 (07-GRAFOART) ; 021 315 07 12

E-MAIL: GRAFOART1991@GMAIL.COM

COMENZI ON-LINE: WWW.LIBRARIAMUZICALA.RO

Sandu Albu

CU VIOARA PRIN LUME...
Amintiri repovestite de Alexandru Bilciurescu

Ediție de Matei Bănică

GRAFOART

Cuprins

I. Sinaia • Ploiești.....	7
II. București • Iași • Botoșani • Roman • București .	22
III. Praga • Viena • București	48
IV. În „Lumea Nouă“	71
V. București • Praga; din nou New-York.....	103
VI. București • Praga; din nou București • Cluj • Iași	136
VII. Bagdad • București • Paris • București • Bagdad • Teheran	147
VIII. București • Ancona • Livorno • Florența • Milano • București Berlin • București • și iar Bagdad.....	166
IX. Europa în 1947 • din nou Bagdad.....	206
X. Europa în 1954 • Bagdad Europa în 1955 și iar Bagdad.....	247
XI. București	285
XII. Amintiri... Amintiri.....	291
Despre viori și arcușe	309
Viorile mele, iubitele mele	317
Activitatea mea pedagogică. Principii, păreri, roade și îndrumări.....	321
Concluzii	340

I. Sinaia • Ploiești

M-am născut în anul 1897, 22 august, la Sinaia. Am văzut lumina zilelor într-o căsuță mai mult decât modestă. Tatăl meu ținea în arendă restaurantul gării.

Ce ciudat, părinții mei – ambii transilvăneni – să ajungă în județul Prahova, la Sinaia!

Ei veniseră aici prin anii 1878–1879.

Tatăl meu, Lazăr Albu, născut în 1857, era văr de al doilea cu poetul Șt. O. Iosif. Părinții mei se trăgeau dintr-o familie de gospodari din satul Draus pe atunci, acum Drăușeni; nu departe de Sibiu și Brașov, în județul Târnava Mare. Tata își făcuse armata la Viena, vizitase Berlinul și Budapesta. Vorbea bine și scria în limba germană cu litere gotice, pe care mi le-a predat și mie la vârsta de 5 ani. De asemeni, vorbea bine limba ungară și binișor cea franceză.

Tata era un om bun și blând, cu o memorie rară, înclinat spre intelectualitate și avea o fire de artist. Bietul tata, dacă ar fi avut norocul unei educații sistematice și alte îndrumări, poate că viața lui ar fi căpătat o altă înfățișare! Pe când așa, s-a aciuat în comerț, pentru care nu avea pic de talent. Lipsit de simț practic, fire contemplativă, sensibil la ceea ce era frumos, a avut parte de o viață nenorocită. Fiind naiv și încrezător, cădea adesea în plasa impostorilor.

Am fost ultimul dintre cei 4 copii: un frate mai mare Ștefan (Fănică) și două surori, Paulina și Eliza.

Mama mea, Elisabeta, născută Comșa, era o fire dârză, plină de voință și perseverență. Antiteză cu firea

II. București • Iași • Botoșani • Roman • București

În luna septembrie 1912 am plecat la București cu mama și cu tata, invitați fiind de logodnicul surorii mele mai vârstnice, Paulina, care ne vizitase în mai multe rânduri la Sinaia.

Fără știrea părinților mei am profitat de această ocazie, spre a mă furișa la Conservator unde m-am înscris spre a da examen de admitere la vioară.

Cu curaj! Căci deși tata, în mărinimia lui proverbială, îmi comandase de la magazinele de muzică din București o ladă întregă cu metode, concerte, piese pentru vioară, eu studiasem absolut ca un autodidact, fără nici o altă îndrumare decât din partea violonistului Vasilescu din Orchestra Ministerului, și atât, fără sistemă.

Eram prin *Caietul II* al lui Mazas, dar desigur nu pregătisem nici un concert. Curând după aceea, am fost la țară la Lehliu, invitat fiind cu familia la logodnă. Masa de logodnă era în ajunul examenului de admitere la Conservator. În toiul petrecerii, am fost solicitat să cânt la vioară și spre mândria mamei mele, viitorul naș al logodnicilor, I. Mănescu m-a întrebat cu o plăcută mirare:

– Măi, care mamă te-a făcut pe tine?

La care, eu i-am răspuns imediat arătând-o pe mama:

– Uite-o, aia de colo!

După o noapte albă, iată-ne ajunși la București, unde, fără știrea mamei, m-am prezentat la examen. Nu eram deloc sigur c-o să fiu admis.

III.

Praga • Viena • București

Pe la finele lui septembrie, iată-mă în *vagon-lit*, în drum spre Praga, cu viorile mele, din care Eberle (cea mai bună) îmi făcea fericirea pe atunci și cu puținul meu bagaj, pornit să mă adaptez la cultura universală muzicală.

Eram tare emoționat gândindu-mă la ceea ce mă aștepta și la ceea ce trebuia să înfrunt.

În drum spre Bratislava, unde cred că a trebuit să schimbăm trenul, tovarășul meu de cușetă, un inginer belgian, mi-a spus:

– *Mais pourquoi choisir un métier si dur!*¹

La Praga nu cunoșteam pe nimeni. Habar n-aveam nici de limba cehă, nici de germană pe care, pe atunci, după puțin timp de la proclamarea Republicii Cehoslovace, prea puțini cehi acceptau s-o mai vorbească.

Nu-mi amintesc cine, din București, mi-a dat adresa unui inginer ceh care locuia la țară, nu departe de Praga. Dar nu l-am putut vizita imediat ca să-mi recomande o gazdă, căci sosisem cu 4 zile înainte de data examenului de admitere! Și eu care de două luni nu mai studiasem serios la vioară!

Astfel încât am fost nevoit să mă instalez la un hotel mai modest și am pornit-o de grabă spre Conservator, care era situat pe atunci într-o veche mănăstire numită Na Slovaneh. După ce mi-am depus actele și am plătit taxa de înscriere, m-am închis în cămăruța de hotel. Am studiat

---

¹ Dar de ce să alegi o meserie atât de grea? (în franceză)

IV. În „Lumea Nouă“

Ne apropiam de New-York.

La debarcare trebuia să arăți câți bani ai, pe lângă garanția „*Affidavita*“ din partea unei rude sau prieten care își lua răspunderea morală și materială pentru cel sosit; altfel, riscai să fii trimis înapoi în Europa sau – în cel mai bun caz – să fii internat la Eliss Island – spaima tuturor călătorilor – căci puteai rămâne acolo multe luni sau chiar ani, până ce ți se clarifica situația. Tratatamentul la Eliss Island – o insulă în apropierea Statuii Libertății – era suportabil, atât numai că nu puteai părăsi această reședință.

Toată averea noastră consta în 15 dolari! Doamna Nikolaef, noua noastră prietenă – când a aflat situația în care eram, mi-a înmănat câteva bancnote în valoare de 50 de lire sterline, ca să avem ce arăta autorităților. Am fost foarte mișcați de gestul ei. Bineînțeles că după 2–3 zile i-am restituit banii, când am vizitat-o la Brooklyn, unde locuia. Acolo am avut bucuria de a-l cunoaște pe soțul ei, maestrul Nicolae Nikolaef, cu care ne-am împrietenit.

Încă înainte de a sosi în port, dădusem o telegramă Ernei Putsche, prietena soției mele, anunțându-ne sosirea. Dar spre mirarea și consternarea noastră, telegrama s-a întors, negăsind pe adresantă!

Am fost însă lămuriți că există o Greenwich Avenue la New-York și o localitate Greenwich în statul Connecticut, nu departe de New-York. În consecință, am redactat corect telegrama și am avut plăcerea de a fi

V. București • Praga; din nou New-York

După o călătorie de 5 zile, iată-ne la Cherbourg, de unde am luat imediat trenul spre Paris. Apoi, după reîntoarcerea la București, am început să desfășor o mare activitate muzicală.

Pe vremea aceea, directorul muzicii la mica noastră stație de Radio era maestrul Mihail Jora. Cu dânsul la pian am cântat într-o interpretare memorabilă *Sonata I* de Händel. A urmat tot la radio *Concertul* de Beethoven sub bagheta dirijorului Carlo Brunetti și apoi *Concertul* de Mendelssohn. În urma mai multor interviuri, am putut relua legătura și cu restul țării. Astfel, cu I. Filionescu am dat – pe la finele lui august – un prim recital la Cazinoul din Sinaia, programul cuprinzând printre altele *Concertul* de Ernst și *Tzigane* de Ravel...

După recital m-am dus să-l vizitez pe maestrul Enescu la vila „Luminiș”. Nu era acasă și i-am lăsat un bilet cu adresa mea pe „Furnica”.

A doua zi pe la prânz cine suna la ușă? Maestrul Enescu care, în marea lui bunătate, mă căuta. I-am spus că scopul vizitei mele era să-l rog să mă asculte și să-mi dea unele indicații de interpretare, în unele din principalele noastre pietre de încercare a repertoriului violonistic. A avut bunătatea să primească, dându-mi oră pentru a doua zi. Nu voi uita niciodată amabilitatea lui. M-am dus de fapt să iau lecții cu dânsul, dar nici n-a vrut să audă de bani.

VI. București • Praga; din nou București • Cluj • Iași

Când am sosit în țară, Bucureștiul mi s-a părut atât de miniatural față de New-York, atât de patriarhal și cu aspect oriental...

M-am pus imediat pe treabă, dar de catedra de vioară la Conservator nici vorbă, căci d-na Nițulescu Lupu, titulara, nu voia să iasă la pensie. Asta însemna că sacrificasem tot ce realizasem la New-York: succese, legături, prieteni și posibilități viitoare, pentru o himeră!

Iată-mă din nou, în impas, cu bruma de economii pe sfârșite după costisitorul voiaj New-York – Constanța. Eram acum silit, ca la începutul carierei mele, s-o iau de la capăt.

După ce, împreună cu Theodor Rogalski, am dat la Radio un concert de muzică românească primit foarte favorabil, am plănuit un recital la Cazinoul din Constanța. Nu știi din ce motive Rogalski n-a putut merge cu mine acolo. Am luat-o pe Aglae Mihăilescu-Toscani, soția tenorului, pianistă care s-a achitat foarte frumos. Înainte de a începe să cânt *Poemul* de Chausson, aud în spatele meu un zgomot asurzitor. Ce se întâmplase? Pianul cu coadă era la pământ cu picioarele zdravene în sus. I se rupsesse din nou piciorul beteag! Eu am început să râd până la sosirea oamenilor de serviciu care au repus pianul pe picioare... Și concertul a continuat spre mulțumirea publicului restrâns, căci ceilalți se îmbulzeau alături la ruletă în speranța unui câștig mai palpabil decât acela pe care-l puteam da eu...

VII.

Bagdad • București • Paris • București • Bagdad • Teheran

După un voiaj agitat pe mare, cu escale la Istanbul, Alexandria și Haifa, am sosit la Beirut, frumosul oraș situat la poalele munților. Pe atunci Beirutul, ca și Damascul, unde am mers spre a ne îmbarca pe enormul autobuz al companiei engleze *Nairn* cu care am traversat deșertul, era sub dominația franceză, cu restaurante și cabarete specific pariziene.

Pitorescul Beirut, atât de nou pentru noi, călătoria în periculoase serpentine peste Libanul cu cedrii milenari, cu stațiunile de vară Allei și Sofar, elegante și cochete, toate acestea ne încântau văzul.

Damascul cu vestita moschee a Omaiarzilor, cu poduri peste apa atât de rece a râului Bareda (Recea), cu clădiri de piatră, ne apărea într-o viziune mai severă decât încântătorul Beirut.

Iată-ne, în fine, îmbarcați în enormul autobuz cu roți de două ori mai late și mai înalte decât cele obișnuite. Noaptea, am poposit la Abu Samat, stația de vamă – frontiera dintre Siria și Irak. Aici, santinelele irakiene, în costum arab și cu abba, apăreau nespuse de impresionante. După o noapte în care Nicușor Marcovici și cu mine n-am dormit, cu gândul la ceea ce ne-ar putea aștepta într-o țară atât de stranie, am sosit dis-de-dimineață la Bagdad în stația *Nairn*-ului, unde eram așteptați de prințul Muhiddin întovărășit de Hanna Bedros, subdirectorul Conservatorului, un creștin catolic de origine chaldeană, precum și de tânărul director al stației de Radio din

VIII.

București • Ancona • Livorno • Florența • Milano • București Berlin • București • și iar Bagdad

Reîntors la București, am început cursurile de vioară și violă la Conservator. Deocamdată, ca și colegul meu Al. Teodorescu, eram profesor suplimentar, în așteptarea unei legi a învățământului artistic. Salariul era sub nivelul obișnuit al unui trai omenesc. Noroc însă că am putut să-mi cârlesc nevoile cu ceva economii realizate la Bagdad.

Prin luna noiembrie 1939, am fost invitat la maestrul Alfred Alessandrescu să cânt ca solist, sub bagheta sa, la Filarmonică, concertul de Saint-Saëns.

Însă, înainte de această manifestare, dădusem în sala Dalles un concert de muzică românească cu I. Filionescu, la pian. Acest concert reprezenta pe atunci un act de mare curaj, pentru că publicul nostru – modern și snob – nu avea încredere în școala de compoziție românească.

Recitalul meu de muzică românească a rămas memorabil – în epoca aceea – prin îndrăzneala și noutatea programului care începea cu *Sonata a III-a în caracter popular românesc* de George Enescu, pe care Ion Filionescu, la insistența mea, a învățat-o, cântând-o atunci cu mine pentru prima oară și apoi de atâtea ori cu însuși compozitorul. Urma frumoasa *Suită în stil românesc pentru vioară solo* de D. Cuclin și *Sonatina* de Paul Constantinescu, piesă minunată la începutul unei celebre cariere; apoi Suita mea *Dor de țară* și *3 Dansuri* de Filip Lazăr. Succesul acestui concert a fost subliniat în presă de